

PRÁVA ZDRAVOTNE POSTIHNUTÝCH OSÔB A OSÔB SO ZNÍŽENOU POHYBLIVOSŤOU PODĽA NARIADENIA EP A RADY (EÚ) č. 181/2011

Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 181/2011 o právach cestujúcich v autobusovej a autokarovej doprave a o zmene a doplnení nariadenia (ES) č. 2006/2004 (ďalej len „nariadenie“) obsahuje v kapitole III práva cestujúcich so zdravotným postihnutím a cestujúcich so zníženou pohyblivosťou.

Na účely nariadenia sa za „**zdravotne postihnutú osobu**“ alebo „**osobu so zníženou pohyblivosťou**“ považuje akákoľvek osoba, ktorej pohyblivosť pri využívaní dopravy je znížená v dôsledku akéhokoľvek telesného postihnutia (zmyslového alebo pohybového, trvalého alebo dočasného), duševného postihnutia alebo poruchy, alebo akejkoľvek inej príčiny zdravotného postihnutia, alebo v dôsledku veku a ktorej stav si vyžaduje primeranú pozornosť a prispôsobenie služieb, ktoré sú k dispozícii všetkým cestujúcim, jej osobitným potrebám.

Článok 9, článok 10 ods. 1, článok 16 ods. 1 písm. b), článok 16 ods. 2 a článok 17 ods. 1 a 2 nariadenia sa vzťahuje aj na **cestujúcich využívajúcich pravidelnú dopravu**, ak miesto nástupu alebo miesto výstupu cestujúcich sa nachádza na území členského štátu a ak je plánovaná vzdialenosť dopravy **menšia ako 250 kilometrov**.

Práva zdravotne postihnutých osôb a osôb so zníženou pohyblivosťou

Dopravcovia podľa nariadenia nebudú môcť vylúčiť z prepravy zdravotne postihnuté osoby alebo osoby so zníženou pohyblivosťou, ak majú platný cestovný lístok. Výnimky budú možné z dôvodov, ktoré sú opodstatnené z hľadiska bezpečnosti, konštrukcie vozidiel alebo infraštruktúry.

Dopravcovia a správcovia autobusových staníc v spolupráci s organizáciami zastupujúcimi zdravotne postihnuté osoby alebo osoby so zníženou pohyblivosťou, v prípade potreby prostredníctvom svojich organizácií, ustanovia alebo zavedú nediskriminačné podmienky prístupu vo vzťahu k preprave zdravotne postihnutých osôb a osôb so zníženou pohyblivosťou.

Členské štáty musia **určiť autobusové a autokarové stanice**, kde sa poskytuje pomoc zdravotne postihnutým osobám alebo osobám so zníženou pohyblivosťou a tieto stanice musia nahlásiť Európskej komisii do 1. marca 2013. Komisia potom na internete sprístupní zoznam určených autobusových a autokarových staníc.

Na účely nariadenia sa za „**autobusovú stanicu**“ považuje stanica s personálom, na ktorej má v závislosti od konkrétnej trasy zastaviť spoj pravidelnej dopravy na nástup alebo výstup cestujúcich, vybavená zariadením, ako je odbavovací pult, čakáreň alebo pult na predaj cestovných lístkov.

Podľa **článku 13 ods. 1** nariadenia dopravcovia a správcovia autobusových staníc s výhradou podmienok prístupu upravených v článku 11 ods. 1 v rámci svojich príslušných právomocí zabezpečia na určených autobusových staniach členských štátov zdravotne postihnutým osobám a osobám so zníženou pohyblivosťou bezplatnú pomoc aspoň v rozsahu stanovenom v **prílohe I písm. a) nariadenia**.

Podľa **článku 13 ods. 2** nariadenia dopravcovia s výhradou podmienok prístupu upravených v článku 11 ods. 1 zabezpečia v autobusoch a autokaroch zdravotne postihnutým osobám a osobám so zníženou pohyblivosťou bezplatnú pomoc aspoň v rozsahu stanovenom v **prílohe I písm. b) nariadenia**.

Príloha I nariadenia obsahuje pomoc poskytovanú zdravotne postihnutým osobám a osobám so zníženou pohyblivosťou, a to:

a) Pomoc poskytovaná na určených autobusových staniach

Pomoc a opatrenia potrebné na to, aby zdravotne postihnuté osoby a osoby so zníženou pohyblivosťou mohli:

- oznámiť svoj príchod na autobusovú stanicu a svoju žiadosť o pomoc na určených miestach,
- presunúť sa z určeného miesta k odbavovaciemu pultu, do čakárne a na nástupište,
- nastúpiť do vozidla pomocou výťahov, invalidných vozíkov, prípadne s inou potrebnou pomocou,
- naložiť svoju batožinu,
- vyzdvihnúť si svoju batožinu,
- vystúpiť z vozidla,
- vziať so sebou do autobusu alebo autokaru asistenčného psa s osvedčením,
- prejsť k sedadlu.

b) Pomoc vo vozidle

Pomoc a opatrenia potrebné na to, aby zdravotne postihnuté osoby a osoby so zníženou pohyblivosťou mohli:

- získať základné informácie o ceste v prístupných formátoch, ak o to cestujúci požiada,
- nastúpiť/vystúpiť počas prestávok v ceste, ak je vo vozidle okrem vodiča prítomný aj iný personál.

Podľa **článku 14** nariadenia podmienkou pre poskytnutie pomoci zdravotne postihnutým osobám alebo osobám so zníženou pohyblivosťou by malo byť oznámenie aspoň 36 hodín pred tým, ako je pomoc potrebná, a cestujúci by sa mali dostaviť na určené miesto:

- a) v čase, ktorý vopred určil dopravca a ktorý nepresiahne 60 minút pred uverejneným časom odchodu, pokiaľ sa dopravca a cestujúci nedohodnú na kratšom čase, alebo
- b) ak čas nie je stanovený, najneskôr 30 minút pred uverejneným časom odchodu.

Ak sa nepredloží oznámenie v súlade s odsekom 1 písm. a) a odsekom 2 článku 14 nariadenia, dopravcovia, správcovia autobusových staníc, dopravní agenti alebo prevádzkovatelia zájazdov vynaložia všetko primerané úsilie, aby zabezpečili poskytnutie pomoci takým spôsobom, aby zdravotne postihnutá osoba alebo osoba so zníženou pohyblivosťou mohla nastúpiť do odchádzajúceho spoja, zmeniť príslušný spoj alebo vystúpiť z prichádzajúceho spoja, na ktorý si zakúpila lístok.

Správca autobusovej stanice určí miesto v priestoroch alebo mimo priestorov autobusovej stanice, kde môžu zdravotne postihnuté osoby alebo osoby so zníženou pohyblivosťou oznámiť svoj príchod a požiadať o pomoc. Toto miesto je jasne označené a v prístupných formátoch poskytuje základné informácie o autobusovej stanici a poskytovanej pomoci.

Podľa **článku 17** ods. 1 nariadenia dopravcovia a správcovia autobusových staníc budú zodpovedať za stratu alebo poškodenie invalidných vozíkov, iného vybavenia na zabezpečenie pohyblivosti alebo asistenčných zariadení. Škodou za stratu alebo poškodenie nahradí dopravca alebo správca autobusovej stanice zodpovedný za danú stratu alebo poškodenie.

Výška náhrady sa rovná nákladom na nahradenie alebo opravu stratenej alebo poškodenej pomôcky alebo zariadenia.